

ע"פ 2002/18 - נור אל סאנע נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2002/18

לפני:

כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט א' שטיין

המערער:

נור אל סאנע

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בבאר
שבע מיום 23.1.2018 בת"פ 3295-12-16 שניתן על
ידי כבוד השופט ד' בן טולילה

תאריך הישיבה:

י"א באדר ב' התשע"ט (18.3.2019)

בשם המערער:

עו"ד יוסי גולה

בשם המשיבה:

עו"ד טל אדיר כהן

בשם שירות המבחן:

גב' ברכה וייס

מתורגמן:

מר ג'וד ברכאת

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בבאר שבעמיום 23.1.2018 בת"פ 3295-12-16 (השופט ד' בן טולילה), בגדרו נגזר על המערער עונש של 6.5 שנות מאסר בפועל; פסילת רשיון נהיגה למשך 20 שנים, החל מיום שחרורו ממאסר; ומאסר על-תנאי. כמו כן חויב המערער בתשלום פיצויים בסך מצטבר של 120,000 ₪.

רקע ועיקרי כתב האישום המתוקן

2. לפי המתואר בכתב האישום המתוקן, ביום 4.11.2016 בסביבות השעה 03:00, נהג המערער במכונית שבה נסעו עמו שניים נוספים - המנוח, מוסא טרביין (להלן: מוסא) ובאדרי אלאקרע (להלן: באדרי). במהלך הנסיעה ביצע המערער פניית פרסה. שוטר בניידת משטרה בקרבת מקום החל לנסוע בעקבות המערער, זאת בשל סברתו כי ביצע פניית פרסה בלתי-חוקית. לאחר נסיעה קצרה בעקבות המערער, הדליק השוטר את האורות הכחולים על גג הניידת וסימן למערער לעצור בצד הדרך, באמצעות הבהוב בפנסיו הקדמיים. בהתאם לתיקון שנעשה בכתב האישום, לא הבחין המערער בכך שהמכונית שבעקבותיו היא ניידת משטרה, למרות שהיה צריך לעשות כן. בניסיון להתחמק מהניידת, האץ המערער את מהירות נסיעתו עד כדי מהירות של כ-135 קמ"ש, באזור שבו מהירות הנסיעה מוגבלת ל-70 קמ"ש בלבד; זאת, תוך עקיפה מימין של כלי רכב אחרים שנסעו בדרך. תוך כדי נסיעה במהירות האמורה, וכאשר השוטר ממשיך לסמן לו לעצור בצד הדרך, התקרר המערער לצומת דרכים מרומזר, כשבכיוון נסיעתו - אור אדום. באור האדום ניתן היה להבחין ממרחק של כ-150 מטרים - מרחק שבמהירות הנסיעה האמורה היתרגם לטווח זמנים של כ-4 שניות מרגע ההבחנה באור ועד לכניסה לצומת. במקביל, בכביש החוצה את הצומת במאונך, נסע יחזקאל דאדשב ז"ל (להלן: יחזקאל), ובכיוון נסיעתו - אור ירוק. שתי המכוניות נכנסו לצומת יחדיו. מכוניתו של המערער התנגשה בחוזקה במכוניתו של יחזקאל, בדופנה השמאלית. יחזקאל נהרג במקום. מוסא נחבל בראשו, ומת מפצעיו בבית החולים בחלוף 4 ימים. באדרי נחבל בראשו, ושברים מרובים נגרמו בעצמות הפנים וברגלו. המערער נפצע גם הוא, שברים בצלעות וברגל, והוא אושפז למשך 10 ימים.

3. המערער הודה במיוחס לו בכתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון. ההסדר כלל גם הסכמה לעניין העונש, שלפיה תעתור התביעה לכל היותר להשתת עונש של 7 שנות מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. ביום 6.4.2017 הורשע המערער לפי הודאתו, בשתי עבירות של הריגה (סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק)), ובעבירה אחת של חבלה חמורה (סעיף 333 לחוק).

עיקרי גזר הדין של בית המשפט המחוזי

4. בפתח הדברים התייחס בית המשפט המחוזי לראיות הצדדים לעונש, ובכלל זה לעדויות מצד קרוביהם של המנוחים באדרי ויחזקאל, ולתסקירי נפגעי העבירה. מן התסקירים והעדויות עלתה עוצמת הנזק שנגרם בעקבות האירוע, על הקשיים הנפשיים והכלכליים שנגרמו לנפגעים ומשפחותיהם. באדרי הפך תלוי לחלוטין בסביבתו, ונדרש לטיפול מסביב לשעון; קרוביו של יחזקאל מתארים שבר והתמוטטות של התא המשפחתי כולו. בני משפחתו של מוסא לא העידו, ולא הוגש תסקיר בעניינם. בית המשפט עמד גם על תסקיר שנערך ביחס למערער מטעם שירות המבחן. בתסקיר תואר מסלול חיים נורמטיבי של המערער עד לאירוע, ללא עבר פלילי. צוין כי לדברי המערער, לא נענה להוראות המשטרה כיוון שסבר שמדובר באנשים שמשפחתו מסוכסכת עמם, ושמנסים לפגוע בו. המערער התקשה לקחת אחריות על מעשיו, והוערכה רמת סיכון גבוהה להישנות התנהגות דומה בעתיד. נוכח האמור, הומלץ להטיל עונש

מאסר בפועל, כעונש מרתיע "בעל מסר לא סלחני לחומרת מעשיו והתוצאה הקשה והכואבת שלהם".

5. נוכח קיומו של 'הסדר טווה' בין הצדדים באשר לעונש, שאותו מצא בית המשפט כסביר, קבע בית המשפט כי אין מקום להיזקק לקביעת מתחם ענישה הולם. יחד עם זאת צוין, כי בקביעת עונשו של המערער "יילקחו בחשבון פרמטרים רבים" הנוגעים לקביעת מתחם העונש ההולם. אחר הדברים האלה, עמד בית המשפט על הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה; על הפגיעה הקשה בערך המוגן של קדושת החיים כפועל יוצא ממעשיו של המערער; ועל הצורך להילחם בתופעת הקטל בדרכים. בית המשפט בחן בהרחבה את מדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים, ואת הנסיבות והפרמטרים שנבחנו בפסיקה לשם גיבושה. טענות מצד ב"כ המערער, שנועדו להפחית מחומרת המעשים בהתבסס על נסיבות שאפפו את ביצוע העבירה, נדונו ונדחו.

6. בבחינת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, התייחס בית המשפט לגילו הצעיר של המערער ולהעדור עבר פלילי; להודאתו המהירה; ולפציעתו כתוצאה מהאירוע. מנגד, נשקלה ההערכה השלילית מטעם שירות המבחן, ובכלל זאת אי-לקיחת אחריות; רמת הסיכון הגבוהה שהוערכה להישנות התנהגות דומה; וההמלצה בפועל ביחס לעונש. בית המשפט התחשב גם בצורך בהרתעה - הן כלפי המערער, הן כלפי הכלל. סוף דבר, בית המשפט מיקם את עניינו של המערער בחלקו העליון של הטווח שעליו הוסכם, וגזר עליו כאמור עונש מאסר בפועל למשך 6.5 שנים; 20 שנות פסילת רשיון נהיגה, החל מיום שחרורו ממאסר; ועונשי מאסר על-תנאי. נוסף על כך, חויב המערער בתשלום פיצוי בסך של 40,000 ₪ ללבאדרי, למשפחתו של יחזקאל ולמשפחתו של מוסא. בסך-הכל חויב המערער אפוא בתשלום פיצויים בסך של 120,000 ₪.

מכאן הערעור שלפנינו.

עיקרי טענות הצדדים בערעור

7. המערער מלין על חומרת עונש המאסר שהושת עליו. לשיטתו, שגה בית המשפט בכך שלא נתן משקל ראוי למספר גורמים בקביעת העונש המתאים. ראשית נטען, כי היה מקום לייחס משקל רב יותר לתיקונים שנעשו בכתב האישום, שיש בהם לשיטת ב"כ המערער כדי להפחית מחומרת מעשיו של המערער. זאת, משום שהתיקונים מציגים את התנהגותו של השוטר ככזו שיש בה 'אשם תורם', שהובילה (שמא אילצה) את המערער לנהוג כפי שנהג. טעם נוסף להפחתה במידת החומרה נעוץ, לשיטת ב"כ המערער, בטווח הזמן המצומצם שעמד לרשות המערער כדי להחליט כיצד לפעול - 4 שניות בלבד. עוד נטען, כי בית המשפט חרג לחומרה ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים, בהתחשב בשונות הרבה המאפיינת עבירות הריגה בנסיבות כבעניין דנן. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה נטען, כי ניתן משקל-חסר להודאתו של המערער ולנסיבותיו האישיות, ומשקל-יתר לעמדה השלילית שהובעה על-ידי שירות המבחן.

8. לקראת הדיון בערעור, הונחו לפנינו שני תסקירים משלימים מטעם שירות המבחן. בתסקיר מיום 17.9.2018 נמסר, כי המערער מקיים קשר עם גורמי הטיפול בשירות בתי הסוהר, משתתף בקבוצה טיפולית, ועתיד להשתלב בטיפול במחלקת תעבורה. בתסקיר מיום 13.3.2019 נמסר, כי נראה שהמערער לוקח אחריות עלמעשיו ומביע חרטה עליהם. המערער שולב בקבוצות טיפוליות, בהן קבוצה יעודית לענייני תעבורה.

9. בדיון שנערך לפנינו שלשום, 18.3.2019, חזר ב"כ המערער על טענותיו והדגיש, כי לשיטתו יש בנסיבות ביצוע העבירה - בפרט באופן שבו החל המרדף אחרי המערער - כדי להצדיק הקלה עמו. ב"כ המערער הצביע גם על התסקיר שהוגש מטעם שירות המבחן כנימוק לקולה, נוכח שיתוף הפעולה עם גורמי הטיפול והבעת החרטה מצדו. ב"כ המדינה טענה, כי במסגרת גזר הדין שקל בית המשפט כדבעי את כלל השיקולים הנדרשים, וכי אין בנמצא צידוק להתערבותנו. הודגשו חומרתם היתרה של המעשים והנזק המשמעותי שנגרם כתוצאה מהם הן לקורבנות עצמם, הן למשפחותיהם. כמו כן נטען, בהתבסס על פסיקה שהוגשה לעיוננו, כי העונש שהוטל על המערער תואם את מדיניות הענישה הנוהגת בבתי המשפט.

דיון והכרעה

10. עיינתי בגזר הדין של בית המשפט המחוזי; בחנתי את טענות הצדדים לפנינו, אלו שבכתב ואלו שבעל-פה - ובאתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. הלכה ידועה עמנו היא, כי לא בנקל תתערב ערכאת הערעור בעונש שהשיתה הערכאה הדיונית (ראו למשל, ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009)). לא קם צידוק להתערבותנו בנדון דידן. העונש חמור - אך הולם את חומרת המעשים, ואת תוצאותיהם הקשות.

11. נהיגה פרועה - ופעמים רבות כפועל יוצא מכך, תאונות דרכים - היו לחזון נפרץ במחוזותינו. הסיכון הגלום בהתנהגויות אלו עצום ורב. ברור גם הצורך להחמיר עם מבצעי העבירות, לבל תהא היד קלה על ההגה. אכן, עובר למועד המכריע, לא אחת האחראי למעשים הוא אדם מן היישוב. ואולם - וזאת עיקר - כך גם הנפגע; כל חטאו שאתרע מזלו, ונקלע לדרכו של העברייין. בנדון דידן, למרבה הצער, הסיכון האמור התממש במלוא עוזו. חייהם של שני בני אדם קופחו, ומסלול חייו של השלישי השתנה לבלי הכר. "בקפחם חיי אדם [...]. הופכים אותם אנשים 'נורמטיביים' לעבריינים מן השורה, ובהיותם מה שהם חובה היא המוטלת עלינו למוד להם כרישעתם" (ע"פ 8103/05 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 לפסק-דינו של המשנה לנשיא מ' חשין (19.12.2005)).

12. על רקע האמור, אין לקבל את הניסיון 'לצבוע' את התנהגותו של המערער בגווניו של התרשלות, על בסיס נסיבותיה של ההתרחשות. 4 שניות עמדו לו למערער לפעול, מרגע שניתן היה להבחין באור האדום שברמזור. מכל מקום, אשמו העיקרי לא טמון בשגיאה בשיקול הדעת בגדרי פרק זמן זה. מוקד העניין הוא במכלול ההתנהגות הפרועה והמסוכנת שהובילה למצב זה ולתוצאותיו הקשות. בדומה, הטענה שלפיה יש לייחס 'אשם תורם' לשוטר בשל כך שדלק בעקבותיו של המערער - טוב היה אלמלא נטענה. האשם רובץ לפתחו של המערער. לא מצאתי כי גזר הדין סוטה ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים (השוו, למשל, ע"פ 456/16 צ'ורני נ' מדינת ישראל (4.3.2018); ע"פ 467/09 זילברמן נ' מדינת ישראל (2.2.2010)). אין בידי לקבל גם את טענותיו האחרות של ב"כ המערער. בית המשפט המחוזי שקל והתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, והתחשב כראוי בעמדה שהובעה בתסקיר מטעם שירות המבחן. נסיבות אישיות הובאו בחשבון. הלב דואב על קיפוח חייהם של שני אנשים תמימים; על פגיעתו של איש שלישי. מתסקירי נפגעי העבירה למדנו על השבר הנורא. מוטב היה למערער לעשות חשבון-נפש בינו לבין עצמו, ולהימנע מהגשת ערעור חסר תוחלת ולא מוצדק.

13. אשר על כן, אציע לחבכי לדחות את הערעור.

ש ו פ ט

השופט ד' מינץ:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט א' שטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

לפיכך הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט נעםסולברג.

ניתן היום, י"ג באדר ב'התשע"ט (20.3.2019).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט